

MEGAVAT

INTERNA REVIIJA

JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA

TISKOVINA, POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 1007 LJUBLJANA

POPLAVE 2023

VEČJA VZDRŽEVALNA DELA
NA VROČEVODU

ZAKUP PLINA

Irena Debeljak

Ustaljene tirnice

Letošnji retrogradni Merkur je nastopil konec avgusta, a nas je v prvih dneh avgusta nepričakovano zajelo jesensko deževje, ko je količina vode bistveno preseгла stoletne vode na različnih koncih naše države. Kljub vsem aktivnostim, ki so bile izvedene, razdejanje, ki je pustošilo po celotni Sloveniji, še vedno ostaja. Ljudje, ki so utrpeli škodo, ostali brez strehe nad glavo, še vedno bijejo bitko za preživetje in upajo, da se jim življenje čim prej postavi v ustaljene tirnice. Nekateri so ostali tudi brez dela, ker so v podjetjih, v katerih delajo, ostali le zaboyniki odpadkov, v katerih so z muljem zaliti proizvodi in stroji.

Še dobro, da nas tako kot šport, povezuje tudi solidarnost, da priskočimo na pomoč tistim, ki jo potrebujejo. Vsi, ki smo lahko na kakršenkoli način pomagali, smo to tudi naredili, naj si bo v obliki fizičnega dela, v obliki finančnega prispevka ali kako drugače. V tej številki, ki je pred vami, smo hoteli izpostaviti predvsem naše gasilce, ne glede na to, ali delujejo na prostovoljni ali poklicni bazi, njihovo požrtvovalnost, pripravljenost za pomoč, tudi če so njihova življenja ogrožena. Pogovarjali smo se s Tomažem Kučičem, poveljnikom Gasilske brigade Ljubljana, in našimi prostovoljnimi gasilci. Skozi prizmo pogleda poplav smo vključili tudi izvajanje naših vzdrževalnih aktivnosti na plinovodnem omrežju, kjer smo preventivno zapirali plin. Plina pa nismo zapirali v obeh proizvodnih enotah, ker smo proizvajali toploto z manjšim ogljičnim odtisom. Namesto premoga smo na vršnih/rezervnih proizvodnih napravah uporabljali zemeljski plin. Še večjo porabo plina načrtujemo od prvega vročega zagona plinskih turbin, ki je bil v začetku septembra.

Naša primarna skrb je skrb za naše odjemalce, tako poleg načrtovanja proizvodnje načrtujemo tudi vzdrževanje daljinskega omrežja. Pomembno je, da sta področji med seboj usklajeni, saj bi v nasprotnem primeru posamezne vzdrževalne posege občutili tudi tisti, ki niso v neposredni povezavi z mestom vzdrževalnih aktivnosti.

Varna in zanesljiva oskrba s toploto je naša glavna naloga. Upamo, da jo bomo lahko izpolnjevali tudi ob vseh začrtanih aktivnostih EU na segmentu zelenega prehoda.

V javni razpravi je bil do sredine septembra Zakon o energetski politiki, ki med drugim določa tudi prednostno rabo energijskih virov in energentov.

Želim si, da je ta definirana občutna pospešitev t.i. zelenega prehoda ustrezna in da bo pripomogla k manjši intenzivnosti podnebnih sprememb.

Preobrazba v strukturi uporabe virov bo zagotovo prinesla ogromno izzivov in pretresov, vse skupaj bo verjetno dražje. A kot nas učijo, se mora naše ravnanje z danes na jutri spremeniti, da ne bo prepozno.

Dejstvo je, da nam znanstveniki in politiki že desetletja govorijo o t.i. globalnem segrevanju, ki s seboj prinaša različne posledice, med drugim naraščanje morske gladine, zaradi česar bodo obalna mesta potonila ... Poudarjajo, da se bo vreme bistveno spremenilo in da bodo meteorološki pojavi ekstremni ... Ali smo te ekstreme občutili tudi v Sloveniji?

Vsak po svoje si razlagamo, zakaj takšne ogromne količine vode, kaj je bilo krivo za takšen pojav ... In odgovori so različni, poleg podnebnih sprememb ugotavljamo tudi, da imamo neustrezno izdelane protipoplavne nasipe, neustrezno vzdrževane vodotoke, neustrezno umeščanje v prostor ... Vse več je tudi t.i. teoretikov zarote, ob razlagah katerih se nam velikokrat zastavi vprašanje: »Kaj pa, če je vse res?«.

Kot ne moremo za vse slabo kriviti na primer retrogradnega Merkurja, tako verjetno tudi ni enoznačnega odgovora na vsa zgoraj zastavljena vprašanja. Verjetno je kombinacija zgoraj naštetega. Ali pa tudi ne. Mogoče nimamo vseh informacij, mogoče imamo napačne informacije. Kdaj bomo došli, da je Zemlja naša prijateljica, s katero moramo lepo ravnati? Da smo vsi ljudje njeni otroci? Ali pa bomo morali naravne katastrofe in ekstremne vremenske pojave vzeti kot del našega vsakdanjika ...

Naj vse nas na koncu vsaj malo pomirimo – Merkurjevo gibanje ni več retrogradno, zato se lahko vsaj glede tega spet počutimo v »ustaljenih« tirnicah. Če ste ali niste pozorni na ta astronomski pojav, pa imate občutek, da se vam dogajajo »čudne reči«, zdaj veste, kdo je »kriv«. Lahko pa vam podam priporočilo, da kdaj pa kdaj upoštevate tudi verz iz pesmi slovenske rock skupine: »Nauk teh zgodbic le nam pravi, da zaupaj svoji glavi, saj že brez modrosti, smeja je življenje čista j...«.

Irena Debeljak

 energetika ljubljana

skupina Javni holding Ljubljana

Interna revija MEGAVAT

izdaja

ENERGETIKA LJUBLJANA, d. o. o.

Verovškova ulica 62 • Ljubljana

Uredniški odbor

Glavna urednica: Irena Debeljak • **Člani:** Doris Kukovičič, Sara Savšek, Rechelle Narat, Maša Štangl, Vlado Maričič, Vojko Pucihar, Primož Škerl, Herman Janež, Boštjan Kocijan, Nina Humar, Marko Butala • **Fotografija na naslovnici:** Sava v Tacnu na dan 4. 8. 2023 (avtor Sanja Karin Mušič za Shutterstock) • **Karikature:** Sabina Goršič • **Produkcija:** Vela d.o.o. Ljubljana • **Elektronski naslov uredništva:** megavat@energetika.si

»First fire«

V projektu izgradnje plinsko-parne enote, PPE-TOL, smo prešli v fazo vročih zagonov obeh plinskih turbin in obeh utilizatorjev. Vroči zagoni pomenijo prvo obratovanje z zemeljskim plinom ali angleško »first fire«. Vroči zagoni bodo trajali predvidoma nekaj tednov in predstavljajo pomemben mejnik pred začetkom poskusnega in nato rednega obratovanja PPE-TOL. V obdobju vročih zagonov bo potrebno tudi izpihovanje oz. čiščenje novega ocevja, zaradi česar bo lahko v okolici enote TE-TOL v Mostah občasno prihajalo do kratkotrajno povečanega hrupa.

Izgradnja PPE-TOL predstavlja največjo energetske-okoljsko naložbo Energetike Ljubljana doslej. Zamenjala bo dva od treh premogovnih blokov v enoti TE-TOL in omogočila 70-odstotno zmanjšanje uporabe premoga. Primarni energent za proizvodnjo toplote in elektrike bo tako postal zemeljski plin, premog pa se bo uporabljal le še v najmlajšem premogovnem bloku, bloku 3, v katerem uporabljamo skupaj s premogom tudi lesno biomaso.

Poleg večje kakovosti zraka zaradi zmanjšanja izpustov in zagotavljanja potrebne toplotne energije za daljinsko ogrevanje v Ljubljani, bo nova enota omogočila tudi večjo proizvodnjo visoko učinkovite električne energije.

D.K.

navad ljudi doslej niso prinesli zares prebojnih sprememb v smeri bolj trajnostnega vedenja. Namen projekta PSLifestyle (PS pomeni pozitiven in sonaraven), ki sočasno poteka v osmih evropskih pilotnih državah, je zato soustvarjanje skupne vizije kakovostnega trajnostnega življenja ter zmanjšanje vrzeli med zavedanjem o podnebnih spremembah in našim ravnanjem.

Do aplikacije lahko dostopate preko spletne naslova: www.pslifestyle.eu/si

D.K. (vir ljubljana.si)

Evropski teden mobilnosti: Var(č)ne poti

Mestna občina Ljubljana je že 22. leto zapored sodelovala v Evropskem tednu mobilnosti, največji mednarodni kampanji za spodbujanje trajnostne mobilnosti, ki vsako leto poteka med 16. in 22. septembrom. Tudi letos je z različnimi dnevnimi dogodki, tedenskimi dejavnostmi in trajnimi ukrepi še dodatno pozornost namenila ozaveščanju o prednostih hoje, kolesarjenja, uporabe javnega prevoza in drugih trajnostno naravnanih načinov premikanja.

Osrednja tema so bile »varčne poti«, v Mestni občini Ljubljana pa je bil slogan nadgrajen v »var(č)ne poti«, s čimer je bil poseben poudarek namenjen temu, da si vsa leta vsi sodelujoči skupaj prizadevamo, da so trajnostne poti ne samo varčne, temveč tudi varne.

Program je vključeval 10 trajnih ukrepov, 17 tedenskih aktivnosti in več kot 80 dnevnih dogodkov. Vsi dogodki pa so bili za obiskovalce brezplačni. Več o programu in ukrepih si lahko preberete na spletni strani Mestne občine Ljubljana www.ljubljana.si, na podstrani Evropski teden mobilnosti 2023.

D.K. (vir www.ljubljana.si)

Ogljični odtis

Ali veste, kakšen je vaš ogljični odtis?

Če še ne veste, si ga lahko izračunate. Mestna občina Ljubljana je namreč partner v EU projektu PSLifestyle, v okviru katerega je razvita tudi spletna aplikacija PSLifestyle, ki spodbuja pozitiven in sonaraven trajnostni življenjski slog in omogoča izračun ogljičnega odtisa. Gre za kalkulator ogljičnega odtisa, ki vam pomaga izvedeti več o vplivu vaših aktivnosti na okolje, istočasno pa ponuja konkretne predloge, kako lahko s pametnimi vsakdanjimi rešitvami svoje navade spremenite oziroma izboljšate.

Posamezniki smo z vsakodnevnimi odločitvami odgovorni za kar 72 odstotkov svetovnih emisij toplogrednih plinov, ki jih ustvarjamo z našimi načini bivanja, mobilnosti, prehranjevanja in druge potrošnje. Poskusi spreminjanja

Evropski teden mobilnosti

Ljudje na pr(a)vem mestu

Pogovor s Tomažem Kučičem, poveljnikom Gasilske brigade Ljubljana

POGOVARJALA SEM SE DORIS KUKOVIČIČ

Po neurjih, ki so julija pustošila po številnih krajih Slovenije, so nas v začetku avgusta doletele še najhujše poplave minulih desetletij in prizadele številne prebivalce Slovenije. Po slovenskih cestah so hitele kolone intervencijskih vozil, s ključnim vodilom: reševati življenja ljudi in nato njihove domove ... V Mestni občini Ljubljana k sreči poplave niso bile tako zelo apokaliptično uničujoče, kot so bile po nekaterih drugih mestih, krajih in vaseh, je pa javna gasilska služba Mestne občine Ljubljana posredovala na več kot 250 dogodkih ali lokacijah, pretežno na treh območjih: na območju Tacna in Broda, Sneberij ter na območju Kozarij in Viča. Na intervencijah je aktivno sodelovalo 90 poklicnih gasilcev iz Gasilske brigade Ljubljana ter prek 1.000 prostovoljnih gasilcev iz 35 prostovoljnih gasilskih društev v sklopu Gasilske zveze Ljubljana, skupaj z več kot 100 gasilskimi vozili ter ustrezno opremo. Nedavni dogodki so nas tako vodili in spodbudili, da Gasilski brigadi Ljubljana namenimo osrednji prostor v naši tokratni številki. Izjemno počaščeni smo, da se je poveljnik brigade, Tomaž Kučič, odzval našemu povabilu in nam predstavil njihovo delovanje.

Gasilska brigada Ljubljana je dejavna že dobrih 100 let in je kot taka najstarejša poklicna gasilska enota v Sloveniji. Kako bi lahko strnili njeno delovanje, kaj vse se je v teh letih spremenilo?

Po prvi svetovni vojni, decembra 1920, je tedanji župan dr. Ivan Tavčar naročil Franu Barletu, naj pripravi načrt za posodobitev gasilstva in ustanovitev stalne gasilske straže. Načrt je bil hitro pripravljen, vendar ga zaradi sprememb v občinski upravi niso izvedli. Šele maja 1922 je novi ljubljanski župan dr. Ljudevit Perič imenoval Janeza Kolečo za gasilskega referenta z nalogo, da organizira poklicno gasilsko stražo.

Prva dva poklicna gasilca so v mestu zaposlili konec julija 1922. V oktobru je bilo zaposlenih že 10 gasilcev, od katerih je bilo šest stalno prisotnih. Torej že lahko govorimo o pravi gasilski enoti. Od ustanovitve do leta 1946 so bili gasilci uslužbenci mestne občine,

v devetdesetih letih prejšnjega stoletja so se razmere na področju organiziranosti končno uredile. Tako je danes Gasilska brigada Ljubljana (GBL) osrednja enota, ki izvaja javno gasilsko službo na celotnem območju mestne občine, hkrati pa kot enota širšega pomena pokriva tudi precej širše območje.

Pod vašo predstavitevijo na uradni spletni strani je tudi slogan: »Ljudje na pr(a)vem mestu.«

V poslanstvu GBL smo nekoč zapisali slogan »Ljudje na prvem mestu«, pa smo besedi »prvem« hitro hudomušno in samozavestno vrinili še črko A. Tako pravimo, da so za nas ljudje na prvem mestu, saj smo ljudje na pravem mestu. In v gasilstvu to popolnoma drži. Brez ljudi je tehnika zgolj mrtva stvar. Zato se moramo zavedati pomena dobrega delovnega vzdušja v gasilski službi in ceniti, da svoje poslanstvo opravljamo med prijatelji.

biti v ospredju naše vrednote, kot so hitrost in fleksibilnost, partnerstvo in zaupanje ter kreativnost in učinkovitost. Le na ta način lahko že desetletja utrjujemo položaj ene vodilnih gasilskih enot.

Poklicne gasilske enote v Sloveniji spadajo pod pristojnosti občin. Tako je tudi v MOL. Lahko kratko opišete organizacijo javne gasilske službe v MOL?

Skladno s sklepom MOL je GBL del javne gasilske službe občine. Poleg naše poklicne je v njej še 35 prostovoljnih gasilskih enot. Za načrtno in usklajeno delovanje javne gasilske službe MOL skrbi poveljstvo. Sestavljamo ga nosilci vodilnih funkcij v GBL in v Gasilski zvezi Ljubljana ter predstavniki Oddelka za zaščito in reševanje MOL. Pri intervencijah poveljniška struktura GBL poveljuje prostovoljnim gasilskim enotam v skladu z odločitvami, ki jih pri vodenju intervencije sprejme poveljnik javne gasilske službe MOL oziroma vodja izmene GBL.

GBL je sicer osrednja gasilska enota v naši občini, torej tista, ki je namenjena prvemu posredovanju na vsem območju MOL. Prostovoljne gasilske enote so organizirane v štirih sektorjih; vsaka ima svoje območje delovanja, ki pa ne predstavlja trde meje. Glede na potrebe lahko vodja intervencije ali gasilsko poveljstvo kadarkoli odloči, da katerakoli prostovoljna gasilska enota posreduje kjerkoli na območju MOL.

Ustanovitelj od GBL pričakuje, da je organizirana tako, da je sposobna izvoziti na intervencijo v eni minuti od prejema obvestila o nesreči. Pričakuje tudi visoko raven opremljenosti in usposobljenost tako za vodenje

”V eni minuti od prejema obvestila o nesreči moramo biti sposobni izvoziti na intervencijo.”

enota pa se je imenovala Gasilski urad in reševalna postaja. Leta 1947 so gasilci postali uslužbenci milice, enota se je preimenovala v gasilsko milico, reševalna postaja pa se je izločila in je delovala kot samostojna enota. Leta 1954 je gasilska enota postala poklicna gasilska četa in je nekaj časa delovala kot zavod, od leta 1972 pa se že imenuje Gasilska brigada in je bila organ mestne skupščine. Od leta 1991 je Gasilska brigada organizirana kot javni zavod in po spremembah lokalne samouprave

Slogan v enem stavku najbolje predstavlja vrednote, poslanstvo in vizijo GBL. Seveda zgolj lepo zvaneč slogan ni dovolj. Poslanstvo je potrebno primerno izvajati v sodelovanju s ključnimi deležniki. To so prebivalci, obiskovalci, naši zaposleni in člani javne gasilske službe MOL.

Naša osnovna naloga je seveda pomagati ljudem, ki jih prizadene nesreča. Uresničujemo jo z najboljšo ekipo, z bogatim znanjem in raznovrstno tehniko. Pri tem pa morajo vedno

Tomaž Kučič, poveljnik Gasilske brigade Ljubljana

javne gasilske službe kot za samo ukrepanje ob različnih nesrečah.

zmožnost opravljati naloge v najrazličnejših nujnih, življenjsko nevarnih in zelo stresnih situacijah. Brez predanosti, sodelovanja in brez

”Gasilec mora biti oseba z integriteto - oseba, ki govori to, kar misli, in dela to, kar govori.”

Vsak gasilec posebej je v prvi vrsti velik človek. Še danes ste na lestvici oseb, ki jim ljudem najbolj zaupamo, zelo visoko, če ne najvišje. Katera je tista osebnostna lastnost, ki ne sme nobenemu manjkati? Je to pogum, srčnost, požrtvovalnost ali kaj drugega?

Kar nekaj je lastnosti, ki jih mora imeti vsak gasilec. Biti mora oseba z integriteto. Torej oseba, ki govori to, kar misli, in dela to, kar govori. Naslednja lastnost je dobra fizična pripravljenost. Številna opravila od gasilcev preprosto zahtevajo nadpovprečno moč in gibčnost. Za gasilce je bistvena tudi jasna, inteligentna, vljudna in odprta komunikacija. Gasilec se mora biti sposoben prilagoditi spreminjajočim se pogojem dela. To vključuje

tehničnih veščin prav tako ne moreš uspešno opravljati gasilske službe. In na koncu je še požrtvovalnost, ki je pričakovana od vseh, ki sami sebe imenujejo gasilec. Zato mladim kandidatom za gasilca, gasilski mentorji pogosto zastavijo enostavno vprašanje: Ali si se pripravljen žrtvovati in postaviti življenje na kocko za nekoga, ki ga ne poznaš ali ti celo ni všeč? Verjamem, da veste, kakšen odgovor pričakujejo.

Je kakšna razlika med poklicnimi in prostovoljnimi gasilci – če izvajamo dejstvo zaposlitve oz. delovnega razmerja?

Razlik ne bi smelo biti, saj so za vse značilne enake vrednote in tudi vrednote, o katerih sem ravnokar govoril. V Ljubljani smo

kakršnokoli razlikovanje že pred dvajsetimi leti povsem odpravili. Tako med poklicnimi gasilci v GBL ni nikogar, ki ne bi bil tudi aktiven član prostovoljnega gasilskega društva v svojem domačem okolju. Zato pravimo, da v MOL dobro sodelovanje med prostovoljnimi in poklicnim delom javne gasilske službe ni odraz dobre volje, ampak je naša dolžnost. Če ne bi bilo odličnega sodelovanja, bi bilo nekaj hudo narobe. Glede sodelovanja delim mnenje s svojimi kolegi, da ga je potrebno nenehno dopolnjevati in verjemite, da pri tem volje ter idej ne zmanjka. Pri tem niti nimam v mislih skupnega izvajanja intervencij, saj to že sodi med naše standardne postopke in brez tega sploh ne bi mogli dosegati sedanjih rezultatov. Bolj gre za druge oblike sodelovanja. Samo za primer navajam naše sobivanje v domu GBL, ki je hkrati center ljubljanske gasilske službe. Tu se izvajajo številna usposabljanja, tečaji in vaje in na to sem izjemno ponosen.

Kako je z vašo organizacijo, usposobljenostjo in opremo? Ali se je sodobna gasilska služba zelo spremenila?

Spremembe so seveda bile gibalo razvoja gasilske službe. Se pa bistvene stvari niso spremenile. Tako so bili ljudje, gasilska tehnika in organizacija gasilske službe vedno ključna tema tudi pri naših predhodnikih. Zato smo jih vedno obravnavali enakovredno. Ugotavljam, da je izraz sodobna gasilska služba aktualen vsa leta obstoja GBL. Že Janez Furlan, mož, ki je ljubljanski poklicni gasilski četi poveljeval pred II. svetovno vojno, je v knjigi Sodobna gasilska služba ugotavljal, da so v gasilstvu poleg orodja, ki ga uporabljamo pri delu, ravno ljudje najpomembnejši dejavnik. Zapisal je, da je »orodje samo na sebi mrtva stvar; šele moštvo in poveljnik dajo orodju življenje in gibanje«. Podobno misel je nekaj desetletij kasneje zapisal Milan Vrhovec, poveljnik brigade v šestdesetih letih prejšnjega stoletja: taktika brez tehnike je brez moči, tehnika brez

Intervencija ob požaru na ostrešju

Gasilci so ljudje na pr(a)vem mestu

taktike je brez smisla. In tega dejstva smo se v GBL vedno dobro zavedali. Zato smo pozornost enakovredno namenjali neprestanemu dopolnjevanju in posodabljanju tehnike ter tudi razvoju in prilagajanju svoje organizacije. Hkrati veliko napora vlagamo v nenehno izobraževanje in usposabljanje gasilcev ter v oblikovanje najustrežnejših operativno taktičnih postopkov. Ravno kombinacija sodobne tehnike in odličnih gasilcev nam zagotavlja, da naloge opravimo učinkovito in hkrati varno.

Katera intervencija GBL vam je ostala najbolj v spominu?

Zelo mi je ostal v spominu na mojo prvo intervencijo v gasilski brigadi, to je bil požar gledališkega ateljeja SNG v starejšem posloplju na Prešernovi cesti v Ljubljani sredi maja 1997. Gašenje je bilo zahtevno, v stavbi so hranili kostume iz odrskih uprizoritev vse od začetka

dvajsetega stoletja. Intervencija je bila zelo zahtevna in nevarna za vse sodelujoče gasilce. Pozno ponoči je bil požar pogašen, kolegi gasilci pa so me takrat tudi krstili s curkom iz ročnika. To je pomenilo, da sem bil sprejet za člana ekipe.

Intervencij gasilske brigade je bilo v teh letih veliko. Seveda nekatere ostanejo za vedno zapisane v spomin. Med njimi je še največ tistih, ki so bile tudi najbolj medijsko odmevne. Med njimi so množične prometne nesreče, tragična balonarska nesreča na Ljubljanskem barju avgusta 2012, pa tako imenovane 100-letne poplave, ki smo jih v zadnjih četrst stoletja že večkrat doživeli, žledolom ter veliki požari stanovanjskih in industrijskih objektov, pa tudi v naravnem okolju.

Lahko delite z nami kakšno anekdoto?

Spomnim se, da sem se kot del ekipe GBL

oglasil pri starejši dami, ki se je pritožila nad storjeno škodo pri intervenciji. Gasilci so namreč prerežali ključavnico, da so lahko odprli dvoriščna vrata in zapeljali vozilo do stavbe ter pogasili požar. Ko sem jo – oblečen v gasilsko zaščitno obleko – poskušal pomiriti, mi je zagrozila, da bo poklicala Kučiča, potem bomo pa že videli hudiča. Prisotni gasilci, med katerimi je bil tudi vodja intervencije, so težko zadrževali smeh. Zamenjali smo ključavnico in jo vljudno pomirili. Po tem gospa očitno ni imela več pripomb, saj svoje groznje ni urešničila.

Lahko za konec poveste, kakšna je vaša vizija za Gasilsko brigado v prihodnje?

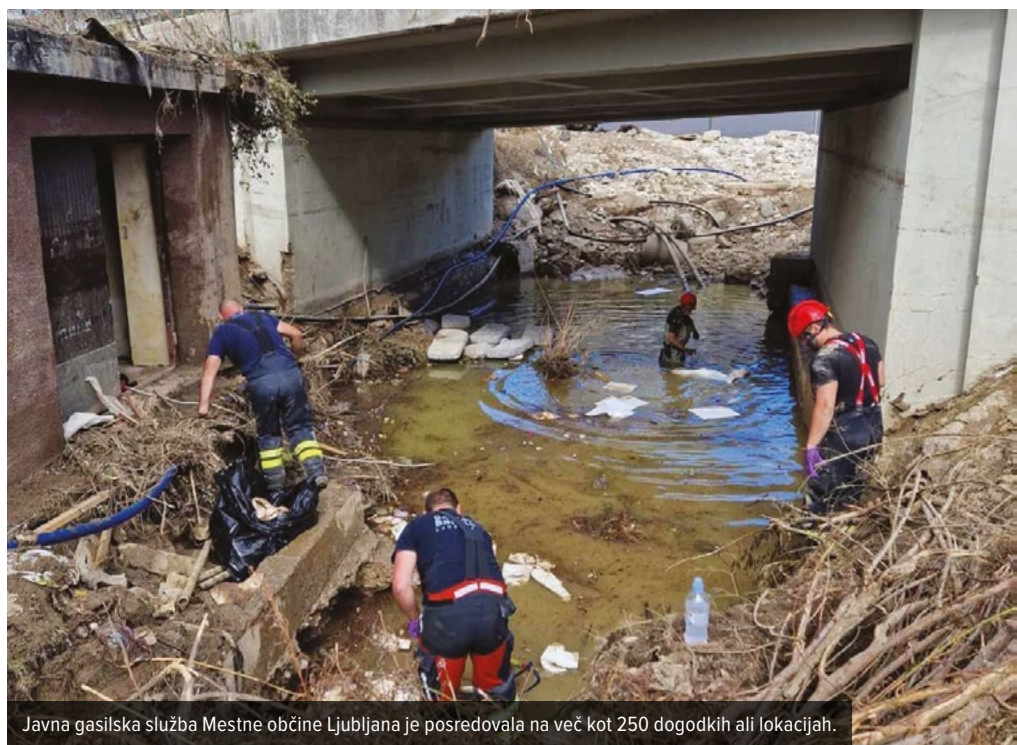
V MOL je na našem področju v naslednjem obdobju na prvem mestu realizacija dolgoročnega cilja, to je vzpostavitev prve dodatne postaje s poklicnimi gasilci.

Študije so že pred nekaj desetletji pokazale, da bo treba našo poklicno gasilsko službo okrepiti in dodati gasilske postaje, iz katerih bodo izvažala gasilska vozila s poklicnimi gasilci.

Je pa to dolgoročna razvojna naloga. Ta trenutek je na tem področju prva prioriteta vzpostavitev prve dodatne postaje s poklicnimi gasilci, to je južne izpostave Gasilske brigade Ljubljana ob Barjanski cesti.

Živimo v času, ko postaja zaradi urbanizacije in podnebnih sprememb vse bolj pomembna sposobnost mest za odzivanje na pretese, ki jih povzroča povečano število ujm. Pričakuje se, da se bo v prihodnje še povečala možnost morebitnih katastrof in neposredno njihovih posledic za mesta. Zato bo imela GBL oziroma celoten ustroj naše javne gasilske službe tudi v prihodnje ključno vlogo pri krepitvi odpornosti našega mesta.

MEGAVAT

Javna gasilska služba Mestne občine Ljubljana je posredovala na več kot 250 dogodkih ali lokacijah.

Izkušnje naših sodelavcev

Ko je tvoja prva misel: »Ubogi ljudje ...«

PRIPRAVILI DORIS KUKOVIČIČ IN RECHELLE NARAT

Dokler človek nečesa ne izkusi, si težko predstavlja, kako to izgleda. Ko pa to doživi, spozna marsikaj novega o sebi, drugih in življenju. Ena izmed oseb, ki je zadnje poplave doživela osebno, je z nami delila svoja nova spoznanja:

- Da ima voda takšno moč, si nikoli ne bi mislila;
- Življenje se ti v 15-ih minutah obrne na glavo in ti vse, kar imaš, dobrine in spomine, dobesedno odplakne;
- V stiski se res pokaže pravi značaj človeka, vsak reagira drugače;
- Ni toliko pomembna izguba imovine, kot je boleč občutek izgube doma;
- Pravega prijatelja spoznaš v nesreči.

In med prave prijatelje vedno znova lahko štejemo prav gasilce, saj so oni tisti, ki jih spoznamo v nesreči in se vedno znova tudi izkažejo. Tudi med našimi sodelavci so. Nekaj smo jih uspeli povabiti, da nam zaupajo svoje občutke ob tokratnih poplavah in z nami delijo nekaj utrinkov z intervencij, v katerih so sodelovali.

Vsakemu posebej se iz srca zahvaljujemo, da so - da obstajajo, da pomagajo, da nikoli ne klonejo.

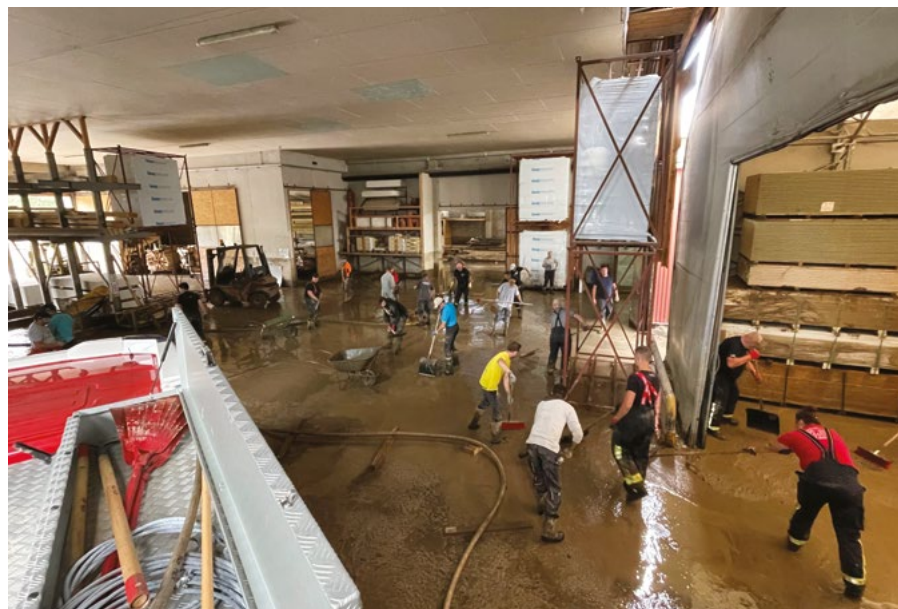

Marjan Darko Nartnik je prostovoljni gasilec že več kot 30 let. Svoje občutke je strnil takole: »Prvi občutki glede poplav so bili šokantni, zato ker imam sina na območju Koroške, in ker ni bil dosegljiv po telefonu, me je zelo skrbelo. Po nekaj dneh se je javil in sem se s še petimi gasilci odpravil pod Peco. Ker ceste sploh ni bilo, smo morali tja preko Avstrije, najprej k sinu na jutranjo kavo, nato pa v Črno na Koroškem do štaba civilne zaščite, kjer so nam dodelili mesto dela. Orodje in delovno opremo smo imeli s seboj. Dela je bilo dosti in ga verjetno še

vedno je. Odstranjevali smo mulj, pesek in razno opremo, ki so jo imeli domačini po kletih v hišah. Drugi dan so pa naši gasilci iz PGD Vnanje Gorice urejali ceste po zaselkih Črne na Koroškem. Jaz pa sem pomagal sinu pospravljati okolico koč na Pikovem (podrta drevesa in drugo) ter pripraviti večerjo za naše gasilce. Najtežji je občutek nemoči, ko vidiš moč narave. Izjemno pa si ganjen, ko doživiš hvaležnost domačinov, ki so utrpeli takšno veliko nesrečo.« Pravi, da je ključna lastnost vsakega gasilca nuditi pomoč sočloveku, kadar jo potrebuje.

Miha Štepic je prostovoljni gasilec 20 let. Pravi, da so bili njegovi prvi občutki, ko je slišal za poplave »skoraj nepredstavljeni, saj smo take razsežnosti poplav po navadi gledali le po televiziji.« Pomagal je na Koroškem, v Prevaljah. »Najtežje mi je bilo, ko sem videl, kako so ljudje ostali v nekaj minutah brez vsega. Kako nemočni smo proti naravi.« Tudi on meni, da je ključna lastnost gasilca, da je pripravljen pomagati v vsakem trenutku, ne glede na situacijo in ne glede na to, kdo potrebuje pomoč.

Sašo Ulčar je prostovoljni gasilec 15 let. Zadnji dve leti in pol je tudi pripadnik civilne zaščite na oddelku logistike (razvoz s kamionom in prikolico s hiabom). Zaupal nam je naslednje: »Občutki so bili kar malo »boleči«, ker smo dobili v gasilni dom pozive, da bomo aktivirani prav vsi oz. vsa društva. Zavedati pa smo se realno začeli, ko smo prišli na lokacijo. Najprej sem pomagal v Sneber-

jah, kjer smo videli, da smo čisto nemočni z vodo. Proti ognju lahko ukrepaš takoj, pri vodi pa, ko pride čez določeno mejo, nimaš kaj dosti storiti. Potem pa sem bil aktiviran preko civilne zaščite in sem s kamionom vozil razvlažilce, aggregate, škornje in oblačila na letališče Slovenj Gradec, od koder so to opremo s helikopterjem razvažali naprej na Koroško in v Mežico. Do tja ni bilo dostopa z nobenim strojem, samo po zraku. Takrat se šele zaveš razsežnosti poplav. Najtežje je bilo, ko sem prišel na lokacijo proti Koroški in je predstavnik civilne zaščite tega območja dejal, da naprej pot ni mogoča, ker je sploh ni več in da je struga prestavljena za 20 metrov.« Tudi on pravi, da je ključna lastnost gasilca pomagati vsakemu in v čim krajšem času, da ne pride do še večje škode, tako v pomenu reševanja življenj kot v materialu.

Simon Zupančič je prostovoljni gasilec že od malih nog, s samo operativo, pri kateri posreduje na intervencijah, pa je začel okoli 18. leta. Pravi, da mora biti gasilec vedno pripravljen nesebično pomagati ljudem v stiski. Ko je zvedel za poplave, mu je že prvi občutek dal vedeti, da so in da bodo posledice katastrofalne. Da bo veliko dela in da bo šel takoj, ko bo priložnost, v pomoč. Povedal nam je, da so bili v prvi intervenciji napoteni v Mengeš, kjer je sodelovala celotna regija 2, razdeljeni so bili po skupinah na več lokacij. Druga intervencija, na kateri je sodeloval, pa je bila v Prevaljah. Zaupal nam je, da mu je bilo najtežje videti domačine, ki so ostali brez vsega, pa tudi same domače prostovoljne gasilce, ki so bili že izmučeni od večdnvnih posredovanj.

Tomo Kos je prostovoljni gasilec dobrih 25 let. Prisoten je bil na dveh intervencijah, in sicer v Nožicah in Ljubnem ob Savinji.

»Prvi občutki, ko iz medijev izveš za obsežne poplave, niso prijetni. Šele na terenu pa vidiš, kako hudo je stanje. Najtežje je, ko vidiš ljudi, ki so vse življenje trdo delali, da so si ustvarili dom, potem pa jim je v nekaj urah voda vse to odnesla«, je za nas strnil občutke in dodal, da je ključna lastnost gasilca solidarnost z ljudmi v nesreči.

Ignacij Kastelic je bil prostovoljni gasilec od 3. razreda osnovne šole, sedaj pa je operavec.

Ko je izvedel za poplave, je najprej pomislil: »Ubogih ljudi. Takoj jim je potrebno priskočiti na pomoč.« Na prvo intervencijo je odšel v Kamnik. Pomoč sta potrebovala sovaščana in člana PGD. Njuno transportno podjetje je stacionirano na začetku industrijske cone v Kamniku, tam, kjer je Kamniška Bistrica uničila jez in se razlila na področje bivše Smodiščnice. Nato je bil še dvakrat v Mozirju. Najtežji trenutek opiše takole: »S kolegi gasilci sem bil v Mozirju. Pomagali smo prijateljem. Ko v živo vidiš uničeno vse delo, celega življenjskega obdobja, te stisne pri srcu. Dobesedno, voda je odnesla vse, človeku je ostalo le tisto, kar je imel na sebi. Na prizorišču se zaveš sile narave. Z besedami se ne da opisati.« Na vprašanje, katera lastnost je ključna lastnost vsakega gasilca, odgovori: »To je tako kot vsaka stvar v življenju. Preprosto ti mora biti to dano v »zibelko«. Vsak gasilec ima na prvem mestu zavest, da pomaga vsem, ki so pomoči potrebni, brez izjem. Seveda pa so/smo gasilci srčni in preprosti ljudje, vedno v prvi liniji in odzivni na klic za intervencije.«

Jernej Podobnik je prostovoljni gasilec že 36 let. Meni, da mora biti gasilec predan in pogumen. Ob poplavah je najprej občutil nemoč in hkrati pomislil, kakšno moč ima narava nad nami: »Že v petek dopoldne, ko smo videli posnetke po spletu, smo vedeli, da bo škoda ogromna in da bo veliko ljudi lahko tudi ob vse. Voda ima neverjetno moč in najde pot povsod. Naša enota je bila prisotna in več tednov je vozila z večjo cisterno pitno vodo v kraju Črna, kjer smo prebivalce oskrbovali s točenjem vode v posode, ki so jih prinesli s seboj za najnujnejše življenjske potrebe (pitje in kuhanje) in prali cestišča. V vrtcu Mengeš smo posredovali z odstranjevanjem uničenega inventarja in odstranjevanjem mulja. Prisotne so bile velike skupine prostovoljcev, nekaj avtobusov osrednje Slovenije in bližnjih naselij, ki so bili postavljeni v verigo za hitro praznjenje predmetov iz učilnic in drugih spremljevalnih prostorov te ustanove.« Posredovali so tudi v podjetjih BSH Nazarje in še v dveh obratih istega lastnika po potoku navzgor. V teh objektih je šlo za izpiranje mulja iz zelo dragih linijskih strojev, ki so bili potopljeni v 2,5 m globoki vode in mulja. Pomagali so še pri posameznih stanovanjskih hišah. »Najtežje in najbolj ganljivo je bilo gledati ljudi, ki so izgubili vse. Ljudi, ki so izgubili hiše, za katere so si več let trgali od ust, da bi si ustvarili prijeten in lep dom. Nekateri so se šele dobro vselili in imajo pred sabo še več let kredita«, z žalostjo pove in doda, da je ob odstranjevanju mulja v velikih objektih in tudi zakloniščih marsikaj videl: »Med nami so se pojavili občutki nemoči in obdajala so nas čustva obupa, da ne bomo v naši intervenciji naloge opravili v celoti.«

MEGAVAT

Obvladovanje naravnih in drugih nesreč v Energetiki Ljubljana

PETER ČATER IN ALEKSANDER KLOPČIČ

V zadnjem obdobju se je na področju Republike Slovenije žal zgodilo kar nekaj naravnih nesreč, ki so prizadele velik del Slovenije - izpostavimo lahko požare v naravnem okolju, ki smo jim bili priča v lanskem letu na Krasu, in poplave v letošnjem poletnem obdobju. Do danes naravne nesreče na srečo niso vplivale na naš proizvodni proces. Kar pa ne pomeni, da nismo podvrženi nevarnostim, tako z vidika naravnih nesreč kot tudi z vidika možnosti nastanka industrijske nesreče.

V podjetju imamo izdelano »Oceno ogroženosti« zaradi naravne in druge nesreče ter na podlagi ocene ogroženosti izdelan tudi »Načrt zaščite in reševanja« (v nadaljevanju Načrt ZIR). Ocene ogroženosti in načrti ZIR so zaradi različnih lokacij in specifik možnih nevarnosti za nastanek nesreč izdelani ločeno za enoti TOŠ in TE-TOL ter usklajeni s Civilno zaščito MOL.

Oceni ogroženosti zaradi naravne in industrijske nesreče sta za Javno podjetje Energetika Ljubljana izdelani na osnovi določil Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10 in 21/18 – ZNOrg) in Navodila o pripravi ocen ogroženosti (Uradni list RS, št. 39/95).

Načrti ZIR pa so izdelani na podlagi določil Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10 in 21/18 – ZNOrg) in Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov ZIR (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19).

Ocena ogroženosti obravnava naravne nesreče, kot so potres, poplava, požar v naravnem okolju, močan veter, žledolom, zemeljski plaz, snežni plaz, visok sneg, suša, množični pojav nalezljive bolezni (epidemija in pandemija), kot je bil primer covid-19 in možnost industrijske nesreče.

Iz ocen ogroženosti izhaja dejstvo, da največjo nevarnost lahko predstavlja potres kot naravna nesreča in večja industrijska nesreča, obe vrsti nesreč pa bi za posledico lahko vodili do delnega ali celo do popolnega izpada proizvodnih procesov. Še posebej bi to predstavljalo veliko težavo v zimskem času za odjemalce toplote v Ljubljani. Druge nevarnosti s področja naravnih nesreč ne bi imele vpliva na samo proizvodnjo.

Za obe lokaciji imamo izdelane tudi scenarije nastanka večje industrijske nesreče. Po scenariju, ki bi lahko imel vpliv tudi na okoliške prebivalce in okolje, so možna razlivanja večjih količin ELKO/D2 iz rezervoarjev v lovilne skledе ali na pretakališčih ter posledičen možen vžig razlitega goriva. V tem primeru bi zaradi produktov gorenja nastali strupeni plini (dim). Za te primere imamo tehnične rešitve ukrepanja, kot so detekcija puščanja nevarnih snovi, požarno varovanje in alarmiranje ter avtomatske sisteme gašenja.

Načrt ZIR za enoto TOŠ glede na možne posledice obravnava prekinitev proizvodnje in prenosa toplote za daljinsko ogrevanje, iztekanje ekstra lahkega kurilnega olja (ELKO) v lovilno skledo in kasneje vžig (požar) ELKO v lovilni skledi in konstrukcijske poškodbe poslovnega tehničnega objekta zaradi potresa.

Načrt ZIR za enoto TE-TOL glede na možne posledice obravnava prekinitev proizvodnje toplote in elektrike zaradi nesreče z nevarnimi snovmi (iztekanje ekstra lahkega kurilnega olja ali dizel goriva (ELKO/D2) v lovilno skledo in kasneje vžig (požar) ELKO/D2 v lovilni skledi ali iztekanje klorovodikove kisline (HCl) ali natrijevega hidroksida (NaOH) v nevtralizacijski bazen, požara (na-

stanek požara v proizvodnji pri skladiščenju lesne biomase ali premoga) in potresa (poškodbe na tistih proizvodnih napravah, ki so občutljive na tresljaje ali pripadajočih postrojih).

V načrtu ZIR so predvideni koncepti ukrepanja, aktiviranja sil in sredstev ter obveščanje zaposlenih, ogroženih in javnosti.

Načrt ZIR se uporabi ob nastanku ali ob možnosti nastanka obravnavanih dogodkov in njihovih posledic po odločitvi poveljnika Civilne zaščite (če tega ni, pa namestnik poveljnika) ali direktorja z ustno ali pisno odredbo.

Za obe lokaciji, tako za lokacijo enote TE-TOL kot za lokacijo enote TOŠ, je javno objavljena in s tem vsem dostopna Informacija o varnostnih ukrepih in ravnanju v primeru večje nesreče. Dokumenta se nahajata na naši spletni strani www.energetika.si, v predelku »Odgovorni do ljudi in okolja«.

MEGAWAT

Ocene ogroženosti in načrti zaščite in reševanja so zaradi različnih lokacij in specifik možnih nevarnosti za nastanek nesreč izdelani ločeno za obe lokaciji Energetike Ljubljana.

Preventivno zapiranje plina zaradi poplav

MARKO BUTALA

V začetku meseca avgusta je silovito deževje povzročilo najobsežnejše poplave v zgodovini Slovenije. Številne reke in hudourniki so prestopili bregove in povzročili razlitje enormne količine vode. Močno sta narasli tudi reki Sora in Sava, kjer pod nekaterimi mostovi potekajo naši plinovodi, ki služijo za distribucijo zemeljskega plina.

V petek dopoldan, dne 4. 8. 2023, so si sodelavci iz Službe za distribucijo plina ogledali razmere v okolici Medvod in poročali, da je vodostaj reke Sore tako visok, da le-ta teče krepko preko mostu na cesti Cesta komandanta Staneta, kjer na dol-vodni strani poteka tudi naš jekleni plinovod. V Sektorju za oskrbo s plinom smo ocenili, da obstaja velika verjetnost poškodbe ali celo pretrga plinovoda, zato smo se odločili, da omenjeni plinovod preventivno zapremo.

Hitro nam je uspelo zapreti plin na desnem bregu, pri merilno regulacijski postaji (MRP) Preska (srednji tlak, 1 bar), na levem pa žal ni šlo vse po načrtih. Prvotno smo nameravali zapreti tri zaporne pipe na krožišču ceste Cesta komandanta Staneta, vendar nam do njih ni uspelo priti, saj je bilo omenjeno območje že krepko pod vodo. Vodostaj rek je še naprej naraščal in ker je reka Sava pod Tacenskim mostom tudi že skoraj dosegla plinovod, smo plin malo po 12. uri zaprli tudi pri MRP Tacen (izstop 1 bar). Na ta način so brez plina ostali odjemalci na območju Medvod, Zbilj in območjih "pod" Šmarno goro (Verje, Zgornje in Spodnje Pirniče, Vikrče, Tacen ...), skupno okoli 1.800 odjemalcev.

Na srečo pa je bilo tako obsežno območje brez (dobave) zemeljskega plina le nekaj ur, saj so se pozno popoldne razmere vendarle začele umirjati in gladini Save in Sore sta začeli upadati. Eno od osnovnih načel podjetja Energetika Ljubljana je poleg varne tudi zane-

sljiva oskrba z zemeljskim plinom, zato smo takoj, ko smo se prepričali, da ni več nevarnosti za nastanek poškodb, plin ponovno spustili odjemalcem na nepoplavljenih območjih. Uspelo nam je celo uresničiti prvotni načrt in zapreti pipe na krožišču ceste Cesta komandanta Staneta, nakar smo plin ponovno spustili na MRP Tacen (izstop 1 bar). Okoli 17. ure je bil plin tako ponovno spuščen za odjemalce pod Šmarno goro, brez plina pa je še naprej ostalo slabih 800 odjemalcev na območju Medvod in Zbilj. Večji del Medvod je bil poplavljen, zato tu plina nismo želeli takoj ponovno spustiti, saj smo se predhodno želeli prepričati, da je omrežje brezhibno in nepoškodovano, kar pa zaradi vode, ki še ni otekla v celoti, ta dan ni bilo mogoče.

Naslednji dan, to je v soboto dopoldne, smo si sodelavci iz sektorja ogledali situacijo na terenu, predvsem plinovode, ki potekajo pod mostovi, in se odločili o nadaljnjih korakih. Formiranih je bilo več terenskih ekip, ki so štele po dva člana, in postopoma pričeli s spuščanjem plina. Ker pa je tlak plina v plinovodnem omrežju padel, želeli pa smo se tudi prepričati, da omrežje ni kakorkoli poškodovano, je bilo spuščanje precej bolj zapleteno kot samo zapiranje. Plin je bilo potrebno spuščati postopoma, po posameznih odsekih oziroma sekcijah. V praksi to pomeni, da je med dvema zaprtima odcepnima pipama potrebno zapreti tudi vse glavne plinske zaporne pipe, nameščene na ali v objektih odjemalcev (dostop do njih ni bil povsod enostaven) in izvesti kontrolo tesnosti. V primeru, da na kontroliranem delu plinovoda in pripadajočih priključkih ni ugotovljenega uhajanja, je potrebno vse pipe ponovno odpreti in o ponovnem spuščanju plina obvestiti vse odjemalce. V kolikor so bili ti nedosegljivi, smo jih o tem pisno obvestili. Tak postopek je bilo potrebno izvesti za vsak odsek zaprtega dela plinovodnega omrežja posebej.

Na terenu so bile vse razpoložljive ekipe in tako nam je, kljub dolgotrajnosti postopka, plin za celotno zaprto območje ponovno uspelo spustiti do torka, 8. avgusta, dopoldan.

Vmes smo prejeli tudi več klicev uporabnikov, da plina kljub temu, da je ta bil ponovno spuščen, še vedno nimajo. V večini primerov je bil razlog v blokadi regulatorja tlaka, saj se je ob padcu tlaka aktivirala spodnja blokada in ga je bilo potrebno ponovno aktivirati. Tudi za to so poskrbeli sodelavci iz sektorja za oskrbo s plinom.

Velja omeniti, da Zbilje ni utrpelo poplav, pa je bilo kljub temu brez plina najdlje (skoraj

4 dni), saj plinovodno omrežje na tem koncu ni "zazankano" in je napajano le z ene smeri, to je iz smeri Medvod.

Naše plinovodno omrežje, na srečo, v poplavah ni bilo poškodovano. So pa poplave povzročile škodo na MRP Šentjakob, kjer je voda segala 1,5 m visoko in pri tem poškodovala priključno elektro omaro, električno razdelilno omaro z vso vgrajeno opremo za potrebe prenosa podatkov (telemetrija), senzoriko znotraj prostora redukcije, itn. Po prvih ocenah je škoda za okoli 50.000 evrov.

Prvič, odkar delam v Energetiki Ljubljana, se je zgodilo, da je bilo potrebno del plinovodnega omrežja zapreti iz varnostnih razlogov, zaradi višje sile (izrednih razmer). V nastali situaciji smo s sodelavci problematiko reševali timsko in sproti, glede na situacijo na terenu. Na ta način smo tudi v času izrednih razmer poskrbeli za varno rabo plina in po najboljših močeh poskrbeli, da so odjemalci, ki so preventivno ostali brez plina, le tega dobili nazaj v najkrajšem možnem času – takoj, ko smo preverili, da je plinovodno omrežje brezhibno in ponovno varno za uporabo.

MEGA

Podaljšanje certifikata o upravljanju tehnične varnosti (TSM)

ZORAN KIBAROVSKI

Glavno poslanstvo Sektorja za oskrbo s plinom kot operaterja distribucijskega sistema je zanesljiva, varna in ekonomsko učinkovita distribucija zemeljskega plina. V sektorju se tega zelo zavedamo in stalno stremimo k izboljševanju naših storitev in večji varnosti. Pogoji za to pa je poznavanje in uporaba zakonodaje, standardov in predpisov ter kontinuirano izobraževanje in usposabljanje zaposlenih v sektorju.

Poleg zakonodaje v RS že vrsto let pri svojem delu na področju projektiranja, izgradnje, obratovanja in vzdrževanja plinovodnega omrežja uporabljamo DVGW predpise nemškega združenja za plin in vodo. Zakonodaja v RS zagotovo ni tako podrobno razdelana kot npr. v Nemčiji, imamo pa Energetski zakon, Pravilnik o gradnji plinovodov in priključkov in v njem navedene SIST EN standarde katerih uporaba je obvezna. Zahteve v teh standardih so dokaj splošno navedene in operaterjem distribucijskih sistemov nalagajo izdelavo podrobnejših delovnih navodil in to so v Sektorju za oskrbo s plinom in Sektorju za razvoj in investicije ravno DVGW tehnična pravila.

Združenje DVGW je leta 1999 zasnovalo instrument tehnične varnosti TSM (Technisches Sicherheits Management) kot potrebam posameznega operaterja distribucijskega sistema prilagojeno rešitev za povečanje in preverjanje organizacijske varnosti, ki izhaja iz zakonov, predpisov, splošno sprejetih pravil tehnike ter predpisov panožnih združenj.

Upravljanje tehnične varnosti (TSM) je orodje za upravljanje, ki omogoča neodvisno spremljanje ter zagotavljanje pravno varne organiziranosti struktur in procesov, pa tudi dokumentiranje izpolnjevanja zahtev o tehnični varnosti z interdisciplinarnim pristopom na področjih plina, vode, električne energije, odpadne vode, daljinskega ogrevanja, utekočinjenega plina, bioplina ter industrije.

Glede na vse naše znanje in izkušnje in tudi uporabo DVGW tehničnih pravil smo si že pred desetimi leti zastavili vprašanje - kako dobri smo v resnici, ali smo primerljivi s podjetji v tujini s pridobljenim TSM certifikatom, in se odločili za preverjanje sistema tehnične varnosti, ki ni zahteva naše zakonodaje, zagotovo pa predstavlja dodatno potrditev usposobljenosti podjetja in njenih zaposlenih.

Za samo ocenjevanje smo se odločili že konec leta 2012 in po skoraj štirih letih predhodnih priprav po izvedenem glavnem ocenjevanju konec oktobra 2017 kot prvo podjetje v RS prejeli TSM certifikat, ki je v potrdilo o preverjanju sistema tehnične varnosti vključeval Sektor za investicije in razvoj pri projektiranju in gradnji omrežja in Sektor za oskrbo s plinom pri gradnji, obratovanju in vzdrževanju plinovodnega omrežja. Veljavnost certifikata je bila 5 let, vmesno enodnevno ocenjevanje pa bi morali opraviti po dveh letih in pol.

Zaradi Covid epidemije in z njo povezanimi omejitvami ocenjevanja nismo uspeli opraviti, na vrsto pa je že prišla izvedba ponovnega ocenjevanja, ki je bilo izvedeno maja letos in je trajalo tri dni. Kot pri prvem ocenjevanju smo tudi tokrat morali pripraviti odgovore na poslana vprašalnika z 260 vprašanji, ki so vezana na splošni organizacijski del in strokovni tehnični del. Glavni poudarek je bil namenjen izvajanju naših delovnih procesov, preverjanju dokumentacije in zapisov, organizaciji podjetja, usposobljenosti osebja, njihovih pooblastil,

prenosa odgovornosti, usposabljanju in predvsem analizi tveganj in upoštevanju varnosti in zdravja pri delu naših zaposlenih.

Ocenjevanje je bilo uspešno izvedeno, prejeli smo nekaj priporočil, ki se že rešujejo in na koncu ponovno prejeli TSM certifikat, ki skladno z novimi internimi pravili združenja DVGW velja šest let.

Energetika Ljubljana je še vedno edino podjetje v RS s podeljenim certifikatom upravljanja tehnične varnosti TSM, ki še dodatno potrjuje njeno strokovno tehnično usposobljenost in ugled podjetja v regiji ter predstavlja velik korak k še bolj varni distribuciji zemeljskega plina našim odjemalcem.

Zahvala gre vsem sodelavcem, ki so ob svojih rednih delovnih obveznostih dodatno aktivno sodelovali pri pripravi vse potrebne dokumentacije za uspešno realizacijo tako zahtevnega projekta.

MEGAT

TSM Certifikat 2023

Usklajenost vzdrževalnih posegov na vročevodnem omrežju in proizvodnje

PRIMOŽ MATIČIČ IN PRIMOŽ ŠKERL

Letos smo izvedli večja vzdrževalna dela na Kajuhovi, ki je del najpomembnejše magistrale v Ljubljani. Pri tem smo morali paziti ne samo na pogoje za izvedbo ampak tudi na tisto najmanjšo možnost, da se ne prekine oskrba s toploto preostalih odjemalcev, torej tistih izven območja vzdrževalnega posega. Pri posegih oziroma vzdrževalnih delih na omrežju ali virih je potrebno posamezno zapiralno območje vročevoda ločiti od ostalega vročevodnega omrežja. To je možno le ob zanesljivem delovanju zapornih armatur na omrežju, skrbnemu načrtovanju obratovanja iz obeh proizvodnih virov (enote TE-TOL in enote TOŠ) ter usklajene komunikacije med zaposlenimi v distribuciji vroče vode in proizvodnje.

Več kot 1400 jaškov

Na vročevodnem omrežju ENLJ je preko 1400 jaškov, v katerih so vgrajene zaporne armature različnih dimenzij za izvedbo ločevanja, odvodnjavanja in odzračevanja omrežja. Vgrajene zaporne armature so sicer redno vzdrževane, vendar skladno s starostjo vročevodnega omrežja prenekateri tudi že zastarane in obrabljene. V primeru, da je armatura tako dotrajana, da tudi z normalnim servisnim posegom ni možno doseči njene funkcionalnosti, jo je treba zamenjati.

Zamenjava zapornih loput DN700

Zato je bila ob letošnjih večjih vzdrževalnih delih na omrežju načrtovana tudi zamenjava okvarjenih zapornih loput DN700, ki so vgrajene na glavni sistemski povezavi TE-TOL – Kajuhova – Linhartova pri železniškem podvozu pod Kajuhovo cesto. Sočasno pa so se načrtovala tudi druga vzdrževalna dela na trasi od križišča z Rožičevo do železniškega podvoza pod Kajuhovo, saj ta del trase že več kot 10 let ni bil zaustavljen.

Dela so bila po predhodnih usklajevanjih načrtovana za izvedbo med 1. in 4. junijem letos, drugače pa se sama organizacija izvedbe začne že precej pred njeno fizično izvedbo. Po odločitvi o potrebnih zamenjavi armature, se armaturo umesti v plan večjih vzdrževalnih del za prihodnje leto. Potem je potrebno armaturo naročiti, upoštevaje,

da so za tako velike armature dobavni roki lahko tudi do 36 tednov. Zato imamo z izvajalcem sklenjen okvirni sporazum za dobavo in vgradnjo, armature pa navadno naročimo takoj v začetku novega leta. Po potrditvi roka dobave se začne usklajevanje z vsemi deležniki.

Nujna uskladitev proizvodnje na obeh lokacijah, v enoti TE-TOL in v enoti TOŠ

Prvi pogoj zamenjave je, da je končana ogrevalna sezona, saj lahko zaradi izvedbe del za nekaj dni ostane brez oskrbe večje oskrbovano območje s toploto. V konkretnem primeru je bilo potrebno zaustavitev podrobno uskladiti tudi s proizvodnjo na lokaciji Moste v enoti TE-TOL kot na lokaciji Šiška, v enoti TOŠ, saj je prekinitev sistemske povezave po Kajuhovi pomenila tudi prekinitev plasiranja toplote iz enote TE-TOL proti zahodu. Zato je bilo potrebno v virih pripraviti cel niz postopkov, ki so se začeli že v 1. junija ob 3. uri zjutraj, ko smo zaustavili kotel 3 v enoti TE-TOL. Takoj, ko je bil kotel v celoti zaustavljen, smo za prevzem proizvodnje pripravili vročevodni kotel v enoti TOŠ in tudi sistem za vzdrževanje statičnega tlaka ter dopolnjevanja omrežja z vodo za pokrivanje puščanja. V času remonta magistrale Kajuhova sta bila tako v Ljubljani vzpostavljena dva ločena sistema

Odstranjevanje spodnje betonske plošče

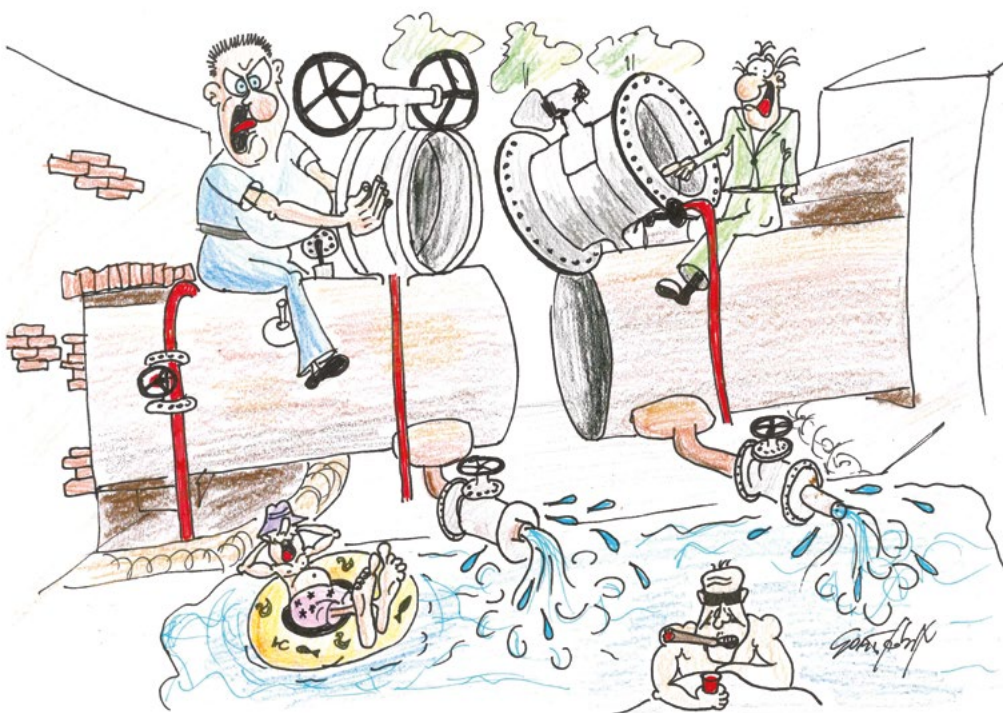
daljinskega ogrevanja – večinski del se je oskrboval iz enote TOŠ, manjši del vzhodno od Kajuhove pa se je oskrboval iz enote TE-TOL. Ker je poraba vzhodnega dela znašala le nekaj megavatov, bi bil vsak vročevodni kotel prevelik, zato smo potrebe pokrivali kar iz akumulatorja, ki je bil za to priložnost s toploto napolnjen do vrha in bi po naših izračunih moral zdržati vsaj osem dni – to pa je več kot zadoščalo za izvedbo remonta magistrale na Kajuhovi ob nekaj dneh rezerve za primer nepredvidenih dogodkov.

Zagotovitev nemotene oskrbe

Sektor za oskrbo s toploto je v tako v 1. junija, med 5. in 7. uro zjutraj izvedel vse ločitve in prevezave na omrežju, ki so omogočile oskrbo zahodnega dela Ljubljane iz enote TOŠ, razen sistemske povezave DN500 TE-TOL – UKC, ki je še vzdrževala statični tlak na celotnem omrežju preko akumulatorja v enoti TE-TOL. Po medsebojni uskladitvi in ob stalni komunikaciji s proizvodnjo enote TOŠ, ki je medtem izvedla zagon statičnih črpalk in vročevodnega kotla, smo okoli 7. ure zaprli tudi to povezavo, ob zaprtju armatur na koti -05 v enoti TE-TOL proti zahodu pa je bilo omrežje pripravljeno za praznitev. Praznjenje omrežja smo izvajali v četrtek do poznih večernih ur. V petek se je pokazalo, da ne tesni ena izmed

Vgradnja novih segmentov

»Pa kaj je z vama narobe? A mislita, da sta v termah?!«

ločilnih armatur v JA1120 DN700 na križišču Rožičeva – Kajuhova. Zato smo morali, za zagotovitev suhosti in možnosti varjenja, razširiti zapiralno območje, brez oskrbe s toploto pa je začasno ostalo tudi območje Zelene jame, Jarš in BTC-ja.

Vsa dela so bila dobro organizirana in so potekala tekoče. Predhodno smo opravili tudi celoten pregled trase ter opredelili potrebna vzdrževalna dela, dvignili ves potreben material iz skladišča in ga razporedili po posameznih lokacijah. Nato smo izvedli izrez celotnega segmenta z armaturami

DN700 pri podvozu Kajuhova. Po odstranitvi cevi je bilo potrebno rušiti tudi spodnjo betonsko ploščo, predhodno pa tudi zagotoviti ustrezne cestne zapore pri Bauhausu in železniškem podvozu. Zaradi skrajšanja časa izvedbe je bila večina obeh segmentov DN700, z vsemi pripadajočimi elementi sistemskega jaška, že predhodno pripravljena in povarjena ter rentgensko pregledana. Po Kajuhovi so se sočasno izvajala tudi vzdrževalna dela v jaških JA1034, kjer so se menjale armature DN65 in izpusti DN25, v JA1410, kjer so se vgradili izpusti DN50, v

JA1739, kjer so se menjali zračniki DN15, v JA137, kjer so se menjale armature DN125 in zračniki DN15, in v JA1120, kjer so se menjali izpusti DN50 in vgradili zračniki DN40. Glede na nepredvideno situacijo prepuščanja armature DN700 smo nato prvo opravili vsa dela vezana na varjenje in rentgenski pregled cevi DN700 in izpustov, kar nam je omogočilo čimprejšnji ponovni zagon dodatno izločenega omrežja. Pri tem je bilo potrebno polnjenje omrežja iz armatur DN700 s strani enote TOŠ. Polnjenje je potekalo skrajno previdno ob stalni komunikaciji s proizvodnjo enote TOŠ, da ne bi prišlo do prevelikega zanihanja tlakov in izpada proizvodnje. Tako je bila oskrba Zelene jame, Jarš in BTC ponovno vzpostavljena v soboto ob 23.30. V nedeljo ob 15. uri so bila zaključena še vsa preostala strojna dela. Nemudoma smo pričeli s polnitvijo omrežja iz akumulatorja na strani enote TE-TOL, v ponedeljek zjutraj pa se je izvedla še prevezava na enotno omrežje in oskrbo zahoda iz enote TE-TOL.

S tem so bila strojna dela vezana na zaustavitev obratovanja omrežja na Kajuhovi zaključena, v naslednjih dneh pa so se izvajala še protikorozijska zaščita cevovodov, izoliranje in gradbena ureditev okoli železniškega podvoza.

Kljub nekajdnevnomu remontu najpomembnejše magistrale v Ljubljani so bili vsi odjemalci izven območja vzdrževalnega posega ves čas oskrbovani s toploto brez motenj. Zahvala gre predhodnemu obsežnemu in podrobnemu načrtovanju, pazljivemu obratovanju obeh proizvodnih lokacij ter stalne komunikacije distribucijskega in proizvodnega osebja.

MEGAVAT

Zamenjane armature v jašku JA123 podvoz Kajuhova

Delo v jašku JA1120 globoko pod Kajuhovo

Kako poteka zakup zemeljskega plina in kaj vse vpliva na končno ceno?

NINA HUMAR IN JAN ZAKRAJŠEK

V tokratnem prispevku bi vam radi podrobneje predstavili postopek nabave plina, kje se ga dejansko kupuje, kako poteka njegov zakup, kot tudi po katerih poteh pride k nam v Slovenijo in seveda, kaj vse vpliva na njegovo končno ceno.

Kje se plin kupuje?

Slovenski dobavitelji zemeljskega plina lahko plin kupujejo bilateralno od veleprodajnih partnerjev ali na različnih mednarodnih borzah, odvisno od njihove strategije in poslovnih potreb. Pomembnejše mednarodne borze v Evropi so:

- CEGH GAS HUB: Nahaja se na Dunaju v Avstriji in omogoča trgovanje s plinom za osrednjo in jugovzhodno Evropo. Borza zagotavlja cenovne indekse, ki so referenčni tudi za trgovanje v Sloveniji;
- TTF (Title Transfer Facility) borza: To je ena največjih in najbolj likvidnih borz za trgovanje s plinom v Evropi. Nahaja se v Nizozemskem in je priljubljena izbira za nakup in prodajo plina;
- NBP (National Balancing Point) borza: Nahaja se v Združenem kraljestvu in je pomemben center za trgovanje s plinom v Evropi.

Kako se plin zakupuje?

Postopek nakupa zemeljskega plina vključuje naslednje korake:

- Registracija na borzi ali sklenitev krovnega sporazuma z veleprodajnim trgovcem (običajno je to standardna pogodba evropskega združenja trgovcev z energenti, ki se imenuje EFET General Agreement);
- Oblikovanje ustreznega produkta, ki je predmet povpraševanja. Poznamo več vrst produktov, kot npr. znotraj-dnevni produkt (ang. intraday), produkt za dan vnaprej (ang. day ahead) ali terminski produkt (ang. futures) z ročnostjo od enega tedna do več let vnaprej. Produkt je v veliki meri odvisen od upravljavca portfelja in nabavne politike družbe;
- Oddaja naročila oziroma povpraševanja na borzo ali veleprodajnim trgovcem, bodisi preko elektronskega sistema ali preko elektronske pošte. V naročilu oz. povpraševanju se določi količina, cena, datum dobave, točka dobave ter druge morebitne posebnosti (npr. zavarovanja, rok plačila, ipd.);
- Ob potrditvi naročila oziroma ponudbe se izvede pravni prenos lastništva iz pro-

dajalca na kupca. Z dnem sklenitve posla nastane pravna obveza dobave oziroma prevzema količin po dogovorjeni ceni na dogovorjeni prevzemni točki;

- Plin se prenaša od bilančne skupine prodajalca v bilančno skupino kupca. Bilančna skupina predstavlja uporabnika sistema ali skupino uporabnikov sistema, za katero se izravnavajo in obračunavajo količinska odstopanja odjema in oddaje plina v okviru obračunskega intervala;
- Prenos plina poteka preko prenosnega omrežja. V Sloveniji je operater prenosnega sistema podjetje Plinovodi d.o.o., ki skrbi za uravnoteženost sistema;
- Dan pred dnevom dobave plina prodajalec in kupec poskrbita za ustrezne nominacije (napoved), kar pomeni da pristojnega operaterja prenosnega sistema obvestita o nameravanem fizičnem prenosu zemeljskega plina po omrežju za naslednji dan. V kolikor sta nominaciji obeh pogodbenih strank enaki, sta bilančni poziciji usklajeni in sistem posledično uravnotežen;
- Sledi dobava zemeljskega plina ter obračun dobavljenih količin.

Zakaj cena plina na položnici ni enaka ceni plina na borzi?

Cena zemeljskega plina, ki jo odjemalec plača na svojem računu za dobavo, ni enaka ceni plina na borzi z zemeljskim plinom. Razlogov za to je več:

- Maloprodajna cena, ki jo plača končni odjemalec, je določena bodisi z rednim cenikom (za gospodinske odjemalce) bodisi z individualno prodajno pogodbo (poslovni odjem). V primeru rednega cenika se dobavitelji trudimo zagotavljati dolgoročno konkurenčno maloprodajno ceno, kar pomeni, da nakupe plina razporedimo v daljše časovno obdobje. Končna prodajna cena je posledično močno odvisna od povprečne nabavne cene, povečane za stroške transporta, odstopanj in maržo dobavitelja. Pri individualni pogodbi za poslovni odjem pa se maloprodajna cena določi na dan sklenitve pogodbe o dobavi in je močno odvisna od borzne cene plina v tistem dnevu, povečane za stroške transporta, odstopanj in maržo dobavitelja;
- Stroški transporta zemeljskega plina so odvisni od stroškov, ki nastanejo pri fizičnem prenosu zemeljskega plina od referenčne borze ali prevzemnega mesta do Slovenije oz. do predajnega mesta na distribucijskem sistemu. Stroški transporta po

prenosnem omrežju lahko zajemajo tudi uvozne tarife in so pogosto že vključeni v maloprodajno ceno. Stroški odstopanj nastanejo kot posledica razlike med napovedjo odjema in realizacijo odjema zemeljskega plina. Razliko zemeljskega plina nadomesti operater sistema, ki plin bodisi proda bodisi odkupi po ceni za izravnalni plin, ki pa je manj ugodna od tržne cene;

- Zakonsko določene dajatve, prispevki in davki. Cena plina na borzi ne vključuje dajatve, prispevkov in davkov, ki se, v skladu z lokalno zakonodajo, zaračunavajo pri končnem uporabniku. Te pristojbine običajno predstavljajo relativno velik del končnega stroška na računu za dobavo energenta in so odvisne predvsem od količine porabljenega plina.

Marža dobavitelja je vključena v končno maloprodajno ceno zemeljskega plina in predstavlja pomemben vir dohodka dobavitelja za vodenje bilančne skupine in izvajanje zanesljive dobave.

Kako plin pride do Slovenije?

Kakšne so napovedi za ogrevalno sezono 2024?

Zaloge plina v EU so konec avgusta 2023 znašale 1.055 teravatnih ur, kar je 25 odstotkov več kot v letu 2022 in 29 odstotkov več kot v letu 2021. Trenutna zasedenost EU plinskih skladišč je 94-odstotna, zato lahko bolj mirno pričakujemo vstop v novo ogrevalno sezono.

Maloprodajne cene zemeljskega plina za gospodinske in male poslovne odjemalce ostajajo regulirane do 31. 12. 2023. Glede na letošnje borzne cene zemeljskega plina verjamemo, da bomo dobavitelji uspešni pri zagotavljanju podobnega cenovnega nivoja tudi po tem obdobju.

MEGAWAT

■ SLUŽBENI INTERVJU

Elvira Bilić

»Danes cena plina in elektrike zanima vse.«

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

Ali ste vedeli, da je bil prvi poslovni odjemalec zemeljskega plina v Sloveniji tovarna papirja Paloma iz Sladkogorske, ki je davnega leta 1978, po skoraj 100 letih delovanja, prešla s kurjenja z mazutom na kurjenje s plinom? In ali veste, da je do danes že več kot 13.400 poslovnih odjemalcev?

Ob pretresih na energetskih trgih so bili prizadeti vsi, tako gospodinjstva kot poslovni odjemalci. Slednji sodijo v segment, ki je tudi občutljiv sistem, nenazadnje so od njihovega poslovanja poleg lastnikov podjetij ravno tako naprej odvisne družine ... V Energetiki Ljubljana skrbijo za poslovne odjemalce v Sektorju za trženje. Ena izmed njihovih skrbnic je Elvira Bilić iz Sektorja za trženje, ki je z nami delila svoje izkušnje pri delu, nekaj malega pa nam je zaupala tudi o sebi.

Elvira, formalno si v službi Prodaja, ampak vsebinsko pa si vpeta v Trgovanje. Imam prav?

V bistvu sem v službi za B2B prodajo, s sodelavci iz trgovanja sodelujemo pri določanju cen za odjemalca. Sodelavci iz trgovanja vsak dan pripravijo kalkulacijo. V kalkulaciji so navedena podjetja, njihova poraba in cena. Pri navedeni ceni imamo vedno nekaj malo prostora za pogajanja s stranko. V dogovoru s sodelavci iz trgovanja pripravimo najbolj ugodno ponudbo za kupce.

Kako gledaš na to, kaj se je v zadnjem času dogajalo na področju energentov?

Na začetku nismo vedeli, kaj vse nas čaka, situacija je vplivala na vse deležnike. Hitro smo morali reagirati in se navaditi na novo situacijo. Včasih smo se za ceno plina, elektrike pogajali/pogovarjali samo z večjimi kupci, danes cena plina/elektrike zanima vse. Ves čas je potrebno spremljati dogajanje na energetskih trgih, ker se sedaj vsi zavedamo, da je zelo pomemben člen zanesljiva oskrba.

Nesporno dejstvo je, da niti vedeževalci niso mogli predvideti dogodke zadnjih let. Kaj je to pomenilo pri trgovanju, kako se je ekipa soočila s tem oz. se tega sploh lotila?

Lahko povem, kaj je to pomenilo za prodajo. Bili smo priča izrazitemu skoku cen zemeljskega plina in električne energije. Visoke cene energentov so zelo vplivale predvsem na komunikacijo z našimi poslovnimi odjemalci. Komunikacije je vedno več, ker odjemalci želijo redno obveščanje v zvezi z

gibanjem cen. V začetku leta 2023 je vlada odredila Uredbo o določitvi najvišje maloprodajne cene elektrike in zemeljskega plina. Uredbene cene so veljale za večino odjemalcev, s to uredbo je bila dobavitelj povzročena škoda, saj je bila cena omejena na nižjo raven, kot bi jo določili mi, zato je vlada dobaviteljem zagotovila nadomestilo. Z nadomestilom se je dobavitelj uredilo finančno nadomestilo zaradi izpada prihodkov.

Kaj je pri vašem oziroma tvojem delu izziv ali posebnost?

Poznavanje naše baze strank ni lahka naloga, zasuti smo iz dneva v dan z valom informacij. Od povpraševanja do končne realizacije posla je pogosto časovni interval zelo dolg, potrebno je veliko korespondence, usklajevanja ponudb in komunikacije. Vsako stranko je treba razumeti, saj je vsako podjetje, vsaka oseba, torej stranka drugačna, srečuješ se z ljudmi, ki imajo težave, slab dan, potrebujejo pomoč in ustrezen odziv ... Zato se je pomembnost naše skupine pokazala v kriznih časih, ko je bil velik pritisk na nas, veliko informacij smo morali pripraviti in podajati, saj so stranke pričakovale, da moramo vedeti vse. Kot že omenjeno, nismo vedeževalci, da bi v takšnih situacijah vedeli, kaj naj bi se dogajalo v prihodnosti na trgu. Nihče tega ni vedel – v preteklosti pa smo stanje vedno lahko ocenili in na to navadili tudi stranke.

Poglej, srečujem te praktično vsak teden, delovno pa nisva sodelovali. Zato ne vem nič o tebi, verjamem, da še marsikdo drug ne. Za kaj skrbiš v Sektorju za trženje?

Sem del manjše skupine v oddelku prodaje, skupaj s sodelavkami Vanjo in Anjo skrbimo za poslovne odjemalce. Skrb za poslovnega odjemalca pomeni popoln servis, stranka nas lahko kadarkoli pokliče in mi poskrbimo, da dobi v čim krajšem času odgovor.

Energetika Ljubljana je del Skupine Javni holding Ljubljana. Kaj to pomeni na trgu v primerjavi z ostalimi podjetji, ki delujejo na tem področju, torej na področju energetike?

Smo del velikega sistema, kar vpliva na dinamiko dela – vsaka dejavnost je pač specifična in posebna. Vpliva tudi na to, kako hitro se lahko prilagodimo trgu. Po drugi strani pa se v Energetiki ne bo zgodilo, da so odjemalci čez noč prepuščeni sami sebi – zanesljivost v vseh ozirih je naše poslanstvo in temu smo predani v našem sektorju, kot tudi v naših strokovnih službah znotraj sistema.

Elvira Bilić

Pred kratkim sem slišala, da v Sektorju praznujete plinsko novo leto. Kaj to pomeni?

Sektor za trženje začetek plinskega novega leta praznuje oktobra in konec aprila. Znotraj sektorja je oddelek zadolžen, da organizira pohod, kjer se družimo in predvsem poveselimo.

Elvira, strašno lepo ime imaš. Kdo ti ga je dodelil?

Ime mi je dodelila mami, ker ji je bila všeč igralka Elvira Kraljeva.

Dovoliš še eno osebno vprašanje? Imaš kakšen poseben hobi, poleg tega, da skrbiš za družino? S čim se rada ukvarjaš?

Posebne hobia nimam, zelo rada pa berem knjige kriminalke, romane Moja hči je v četrtem letniku gimnazije in med poletnimi počitnicami se je odločila, da prebere knjigo Vojna in mir; ker je že dolgo časa preteklo, odkar sem jaz prebrala to knjigo, sem se odločila, da jo ponovno preberem. Ta knjiga govori o deželi, ki jo je uničila vojna, o družbenih spremembah in o ljudeh, ki iščejo smisel. Z branjem te knjige ugotoviš, da se skozi vsa stoletja dogajajo družbene spremembe; človeška potreba pa je, da išče smisel vedno in v vsem.

MEĐAVAT

■ ČLEN V VERIGI

Jure Šorc

»Matematika in številke so mi bile vedno blizu.«

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

So ljudje, s katerimi je še posebej lepo sodelovati. Zame je takšen sodelavec tokratni sogovornik, Jure Šorc iz Sektorja za administracijo in logistiko, saj je vedno izredno ljubezniv in dostopen. S tem ne mislim, da ostali sodelavci niso takšni, ampak dejstvo pa je, da mi ni nerodno, če se slučajno kaj zmotim ali kaj narobe naredim – Jure je pripravljen pomagati tako, da se zadeva hitro in enostavno reši. Navdušena sem bila tudi nad njegovimi navodili, ki jih je poslal vsem v pomoč pri ustvarjanju elektronskih naročil - enostavna, pregledna in uporabna. Še najbolj lepo je sodelovati z njim zato, ker se potrudi, da je zadeva opravljena v roku. To je pomembno pri delu – čas je pač denar.

Vesela sem, da se je predstavil in povedal nekaj o sebi in svojem delu. Zame pa je in ostaja nepogrešljivi člen v verigi pri mojem delu in zanj imam samo pohvale, končno lahko tudi javno to povem, saj je prevzel delo mojega prejšnjega najljubšega sodelavca, ki je šel v zasluženi pokoj, Sandija Ferbarja.

Jure, kdaj si prišel v Energetiko? Verjetno si o podjetju vedel veliko, nenazadnje je prej delal tu tudi tvoj oče. Kaj pa si sam ugotovil ob prvem vtisu?

V Energetiko Ljubljana sem prišel v začetku leta 2017. Ja, res je, o podjetju sem vedel že veliko, vendar sem bil potem tudi sam še dodatno pozitivno presenečen nad poslovanjem, načinom dela v podjetju in zaposlenimi. Zdi se mi, da sem se dokaj hitro vklopil v sistem dela in spoznal cel kup novih sodelavcev, s katerimi zelo rad sodelujem.

Kaj vse obsega delo v skladišču?

Delo v skladišču obsega več različnih nalog, kot so:

- Skrb za nemoteno poslovanje skladišča;
- Izdaja blaga terenskim delavcem ter sodelovanje z njihovimi nadrejenimi, torej vodij služb, ki nas informirajo o bodočih projektih;
- Konstanten stik z dobavitelji glede naročil in prevzem blaga, pridobivanje ponudb ter usklajevanje cen materiala glede na potrebe poslovanja podjetja. Dobavljeno blago je pred skladiščenjem potrebno kvalitativno, kvantitativno in kakovostno prevzeti;
- Potrjevanje računov za prejeta blago;
- Oskrbovanje podjetja (oz. predvsem tajništva) s pisarniškim materialom ter zagotavljanje vseh zelenih pripomočkov za nemoteno delovanje njihovih služb.

Imamo več lokacij. Jih lahko predstaviš – koliko vas je vse skupaj?

Vsa skladišča v podjetju spadajo v Sektor za administracijo in logistiko, so pa nujno potrebna pri procesih proizvodnje, distribucije, pri pripravi dela in organizaciji materiala ... V Energetiki Ljubljana imamo tri enote. Te enote so na naslovih Verovškova 62, Verovškova 70 in Toplarniška 19. Vsaka od teh enot ima svoje skladiščne prostore.

Na Verovškovi 62 je TOŠ, katere naloga je predvsem distribucija toplote in pare, tudi proizvodnja toplote. Na Verovškovi 70 smo osredotočeni na oskrbovanje in gradnjo infrastrukturnega sistema za plin v Ljubljani in njeni okolici. Toplarna na Toplarniški 19 je v večini osredotočena na daljinsko ogrevanje Ljubljane.

Jaz se nahajam na Verovškovi 70, na tej lokaciji smo trije: vodja skladišča in dva skladiščnika. Skladišče obratuje od 6.30 do 14.15. V tem času se opravljajo naloge za nemoteno delovanje služb.

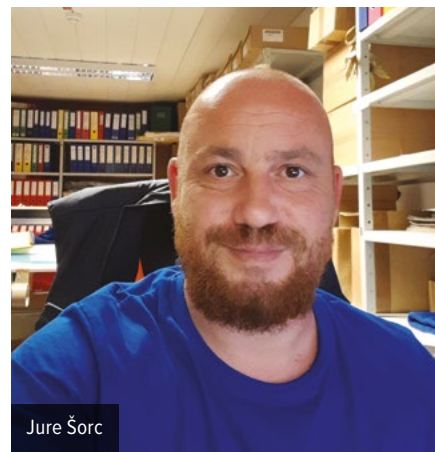
Minili so časi, ko se je vse evidentiralo ročno. Tudi mi imamo posodobljen sistem in uporabljamo SAP. Verjetno je ta sistem zelo ustrezen prav za vaše delo ... Kako se tebi zdi?

SAP program je zelo razširjen in kompleksen, zato ga kljub temu, da ga uporabljam že šest let, še vedno spoznavam in se učim vedno kaj novega. Program je priročen in natančen ter nezmotljiv. V njem lahko vidimo vso preteklo poslovanje, zaloge materiala, vse prejeme in izdaje, ki gredo preko skladišča itn.. Preko programa SAP se kreirajo tudi vsa naročila za naše dobavitelje. Gre za nepogrešljiv program v tako veliki organizaciji kot je naše podjetje.

Pravijo, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Zelo nerada delam primerjave, ampak v marsičem imaš precej očetovih lastnosti, za katerega vemo, da je zelo napredno razmišljal, pa tudi uvedel določene posodobitve (če se ne motim pri digitalizaciji GIS ipd.).

Ko sodelujeva midva, vedno opazim, da hitro razmišljaš o rešitvi neke situacije, problema in tudi hitro urediš. Zdi se mi, da imaš matematiko in logiko v malem prstu. Imam prav?

Matematika in številke so mi bile vedno blizu. Trudim se, da sem pri svojem delu dosleden in hiter ter da vse kvalitetno opravim, kar se od mene pričakuje. Stremim k temu, da so ljudje, s katerimi sodelujem, zadovoljni z mano in nikoli mi ni odveč priskočiti na pomoč.

V Energetiki Ljubljana skladišče ni samo prostor za zaloge – ste tudi močna podporni enota našim sodelavcem, ki opremo potrebujejo na terenu. S kom vse sodelujete pri svojem delu?

V skladišču na Verovškovi 70 oskrbujemo naslednje enote: intervencija (g. Karel Jeršin), laboratorij za merilno tehniko (g. Marko Butala), notranje napeljave (g. Janez Gruden in g. Klemen Breskvar), enota za poškodbe na plinskem omrežju (g. Franci Berce) in enota za obnovo plinskega omrežja, ter nove priključke (g. Milan Kondić), torej kompletna ekipa iz sektorja za oskrbo s plinom, ki so na terenu. Z omenjenimi tesno sodelujemo, saj je potrebno voditi zalogo materiala, ki je potreben za njihovo nemoteno delo. Za omenjene delavce, ki so na terenu, moram priskrbeti tudi osebno varovalno opremo (OVO), kar je še ena od mojih delovnih nalog. Saj veste, kako pravijo: »Varnost je vedno na prvem mestu.« (smeh)

Jure, nikoli nama ne uspe prav posebej poklepetati, sva se pa že kdaj nasmejala skupaj, ker si tako iskriv. S čim se ukvarjaš v prostem času, kaj te veseli in kaj počneš, ko nisi v službi?

Ha ha ha, res je. Glede na to, da kar veliko sodelujeva, je bilo že kar nekaj prijetnih trenutkov. Kadar nisem v službi, sem rad v družbi svojih najbližjih in svojega štirinožnega prijatelja. Zadnja leta veliko igram tenis, sem namreč tudi v teniški sekciji Energetike in veliko časa preživim na teniškem igrišču. Poleti zelo rad preživljam dolge in vroče dneve ob morju v Puli, kjer imamo družinsko hišo. Pozimi se večkrat odpravim smučat. Moja velika strast pa je tudi kulinarika: zelo rad kuham in mi je v največje veselje naučiti se kaj novega skuhati in pripraviti.

MEGA

■ GOSTUJOČI ČLEN V VERIGI

Valerija Ravnak

»Vsi smo del mozaika in skupaj pišemo odlične zgodbe«

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

Ko pomislim na Valerijo Ravnak, se mi prikljuje tole: »nasmejana Valerija«. Toliko let že sodelujeva, da sem spoznala njen način dela. Je zelo natančna, dosledna in odzivna. Po drugi strani pa je človek, ki se tudi pri delu zna od srca nasmejati in njen prisrčen smeh je zelo nalezljiv. Vsi pa vemo, da smeh ekipnemu delu samo še doda energijo.

V veliki mestni družini je veliko zavodov, podjetij, sodelavcev. Dobro je, da se med seboj poznamo, se povezujemo in sodelujemo. Včasih mislimo, da smo si preveč različni med seboj, v resnici pa si nismo. Imamo skupnega uporabnika storitev, meščana ali meščanko Ljubljane in sosednjih občin, pa tudi druge uporabnike – in je dobro, da se med seboj poznamo, saj lahko izmenjamo mnenja in izkušnje pri komunikaciji z njimi.

Vesela sem, da sem lahko še kaj več izvedela v pogovoru z njo. Valerijo Ravnak boste spoznali, če boste sodelovali z Javnim zavodom Šport Ljubljana.

Valerija, dovoli, da te tikam, toliko let že tako in drugače sodelujeva ... Kakšna je tvoja funkcija na Športu Ljubljana?

Svojo pot v JZ Šport Ljubljana sem začela kot vodja manjšega objekta Oaza klub Zalog v Parku Zalog. Kmalu zatem sem se premaknila v marketing Športa Ljubljana, kjer sem trenutno zadožena za oglaševanje, PR in projekte snemanj, fotografiranj. Delo je izredno pestro, obsežno, pa tudi kreativno. S sodelavci se razumemo in smo v vseh teh letih postali tudi dobri prijatelji. Z veseljem se vsako jutro odpravim v službo v Halo Tivoli, kjer se nahaja sedež zavoda.

Vaša dejavnost se je v zadnji dekadi zelo povečala...

JZ Šport Ljubljana upravlja z več kot 100 športnimi objekti v lasti Mestne občine Ljubljana. Prvenstveno so naši objekti namenjeni športnim programom in športu. Ostale proste termine pa oddajamo na trgu. Poleg oddajanja dvoran oz. površin za prireditve in rekreacijo sami tržimo tudi vse rekreativne in druge programe. Obiščete nas lahko v Fitnesu Tivoli in Fitnesu Vič, na kopališčih Kolezija, Kodeljevo, Tivoli, na rekreacijskem drsanju v Hali Tivoli ali v Dvorani Zalog, v tenis centrih Tivoli in Svoboda (Vič), v mladinskem Golf centru Stanežiče, kjer lahko poleg golfa preizkusite še footgolf in na Strelišču Rudnik.

Poleg rekreacije nudimo sprostitev v savnah Zlati klub Tivoli in Vič, druženje na čudovitih piknik prostorih v sklopu Rekreacijsko izobraževalnega centra Sava (RIC Sava) ter na piknik prostoru Svoboda (ob Gimnastičnem centru Lju-

bljana). Na obeh lokacijah piknik prostorov je na voljo tudi odbojka na mivki. Obseg dejavnosti in storitev se vseskozi povečuje. Ponudbo smo razširili z oddajanjem naših objektov za športne dneve, druženja podjetij, poslovne dogodke in srečanja. Na voljo imamo različne sejne sobe. Tržimo oglasni prostor na objektih ter izvajamo tudi gostinsko dejavnost. V sklopu Gimnastičnega centra Ljubljana upravljamo z nastanitvenimi kapacitetami, in sicer s Šport hotelom Ljubljana, ki ponuja 15 sob, opremljenih v športnem stilu. Težko pričakujemo tudi nove športne objekte. Mestna občina Ljubljana vodi projekte izgradnje Kopališča Ilirija, Kopališča Vevče, Atletskega centra Ljubljana, Centra plezalnih športov na Viču in Male ledene dvorane pod Halo Tivoli. Seveda bodo tudi ti veliki športni projekti v prihodnosti priključeni pod okrilje našega zavoda.

Glede na povečan obseg dela imate verjetno več oseb zaposlenih? Koliko vas je?

Zaenkrat nas je redno zaposlenih 130, vendar za tako velik obseg dejavnosti sodelujemo tudi z zunanjimi podjetji in sodelavci ter študenti. Seveda vsi poznamo trenutno situacijo na trgu dela. Zaradi narave dela (naši objekti so načeloma odprti vse dni v letu), se mnogo mladih iskalcev zaposlitve ne odloča za poslovno pot v našem zavodu. Prav tako pa je tudi potrebno kar nekaj specifičnega tehničnega znanja, ki ga ne morejo pridobiti s formalnim izobraževanjem, ampak se ga lahko le priučijo od naših izkušenih sodelavcev.

Imate direktorico že nekaj let in to športnico. Ali to kaj vpliva na dinamiko dela in odločitve?

Ker je naša direktorica Tatjana Polajnar bivša vrhunska rokometašica, je športu naklonjena. Razume celoten stroj delovanja in kako pomembna je ekipa in vsak posameznik. Vsi smo del mozaika in skupaj pišemo odlične zgodbe. Sledimo vrednotam, kot so solidarnost, spoštljivost, čistost, prijaznost, zeleno in trajnostno ter s partnerskim odnosom nadgrajujemo ter predajamo te vrednote prihodnjim generacijam.

Lepo ste prenovili spletno stran, vsaj vizualno sem opazila posodobitev. Je tudi funkcionalnost prilagojena uporabnikom?

Nova spletna stran je bila za vse zelo velik izziv. (smeh) Pri nas je toliko dejavnosti, različnih lokacij, različnih deležnikov ipd., da je postavitev spletne strani, ki bi bila prijazna uporabniku, skoraj nemogoče zagotoviti. Vseeno nam je v glavnini uspelo. Nova spletna stran je postavljena izključno na podlagi uporabniške izkušnje. Trudili smo se, da vsak hitro najde dejavnost,

Valerija Ravnak

ki ga zanima, hkrati pa skozi brskanje spoznava vse objekte JZ Šport Ljubljana. Zaenkrat spletna stran nudi le podatke, opise. V drugi fazi pa so v načrtu še vsi urniki dvoran, igrišč in dejavnosti, možnost spletnih rezervacijskih sistemov na večini objektov ter spletna prodaja. Lansirali bomo tudi svojo aplikacijo, preko katere bo koriščenje naših programov še toliko bolj povezano in enostavnejše.

Kako obravnavate reklamacije, če jih sploh imate?

Reklamacije obravnavamo dnevno in kompleksno. Vedno pri reševanju sodeluje več oseb, saj je potrebna vpletenost objekta, na katerega se reklamacija nanaša. Vodstvo potrdi način reševanja. Včasih, pri določeni temi, pa te romajo tudi do ustanovitelja (MOL). Trudimo se, da zadeve takoj rešimo in da vse čimbolj ažurno tudi odgovarjamo.

Kakšni so vaši naslednji načrti? In kdaj bova čofotali ali popili kavico v novem bazenskem kompleksu v Iliriji?

Kot sem omenila, so naši načrti vezani na nove objekte, ki jih bomo prevzeli v upravljanje (Kopališče Ilirija, Kopališče Vevče, Atletski center Ljubljana, Center plezalnih športov na Viču in Mala ledena dvorana pod Halo Tivoli). Še naprej bomo razvijali spletno prisotnost zavoda in s tem pridobivali dragocen oglasni prostor ter kanale za komuniciranje z našimi uporabniki. Veliko delamo tudi na družbenih omrežjih in se trudimo slediti sodobnim smernicam na tem področju. V sodelovanju z Mestno občino Ljubljana pomagamo krepiti blagovno znamko Ljubljana je šport.

Na čofotanje in kavico na Kopališču Ilirija, pa upam, da te bom lahko povabila že v mesecu marcu 2024. (smeh)

MEŠKAT

SVET DELAVCEV

Narava izstavlja račun?

BOŠTJAN KOCIJAN, PREDSEDNIK SVETA DELAVCEV

Letošnje leto si bomo lahko zapomnili kot leto vremenskih skrajnosti. Spomladanskemu deževju so sledile močne poletne nevihte in le-tem poplave, kakršnih ne pomnimo. Veliko ljudi je ostalo brez strehe nad glavo, nekateri od njih zgolj začasno, dokler se ne odpravijo posledice poplav, drugi trajno, saj jim je bilo v poletnih dnevih uničeno vse. Na žalost so med njimi tudi naši sodelavci. Najhuje oškodovani so lahko prejeli enkratno denarno pomoč s strani družbe (vloga za izplačilo solidarnostne pomoči v skladu z 69. členom kolektivne pogodbe), člani sindikata tudi pomoč s strani sindikata. Glede možnih oblik še dodatne pomoči tistim najbolj prizadetim sodelavcem pa bomo razpravljali na seji sveta delavcev. Še lani smo bili konec julija priča rekordno nizkim vodostajem in hudi suši, skoraj natanko leto dni pozneje pa je sledil tako rekoč potop.

Čeprav naravne katastrofe sicer niso nekaj novega, pa je skrb vzbujajoča predvsem kombinacija širokega geografskega področja – kot se je izkazalo smo bili tokrat le prvi v vrsti na seznamu večjih naravnih katastrof, ki so se zvrstile po svetu –, kratke časovnice in silovitosti samih dogodkov. In ne glede na to, kaj si mislimo o vplivu človeštva na te pojave, nas to skorajda mora prisiliti vsaj v globok razmislek.

V družbi smo letošnje poletje zaradi več razlogov »zvzozili« z vršnimi viri, kot energent pa tako rekoč celo poletje za proizvodnjo toplote in industrijske pare uporabljali ze-

meljski plin. Poleg ekonomske logike ima to dejanje tudi ekološko -boljši odtis. Se je pa vroči zagon PPE-TOL zavlekel iz nazadnje pričakovanega julija v začetek septembra. Temu mora pred rednim obratovanjem slediti še faza poskusnega obratovanja, v kateri pa bo novo postrojenje že proizvajalo končne produkte za trg in prebivalce Ljubljane.

Kljub temu, da je obratovanje PPE-TOL še v zelo zgodnji fazi pa mora družba že razmišljati za naprej in imeti »v ognju več želez«. Ena izmed opcij je tako zamenjava enega izmed starih premogovnih kotlov s kotlom na biomaso, ker pa bo tako z ekološkega kot tudi iz ekonomskega vidika (gledano širše) prejši ali slej potrebno urediti tudi problematiko odpadkov, se resno razmišlja tudi v smeri izgradnje objekta za energijsko izrabo odpadkov.

Na zadnji seji sveta delavcev je bila podana pobuda za spremembo organizacijskega pravilnika o delovnem v času, ki ureja izplačilo nadur v primeru nujne intervencije, prihoda na delo oziroma ostanka na delu zaradi zagotavljanja nemotenega delovnega procesa oziroma preprečitve škode. Prav tako je bila podana pobuda, da se pri vseh opisih delovnih mest, kjer je zahtevan izpit »B« kategorije, preuči smiselnost oziroma upravičenost te zahteve. Slednji predlog je bil podan predvsem iz razloga lažjega reševanja kadrovske problematike, ki se ji podobno, kot tudi ostale družbe v Sloveniji, niti naša družba ni mogla izogniti. Vodstvo

Boštjan Kocijan

Poplave v Sloveniji – reka Sava / Tacen, 4. avgust 2023

je prisluhnilo obema predlogoma, prvi je bil urejen takoj, pri drugem pa se še preverja po opisih delovnih mest, kje bi bila sprememba zahteve po izpitu »B« kategorije lahko brisana.

Svet delavcev se je tudi strinjal s pobudo pooblaščenca direktorja za varstvo pri delu, PV in CZ, da se mineralna voda kot osvežilna pijača za delavce na bolj izpostavljenih delovnih mestih nadomesti z multivitaminskimi šumečimi tabletami.

Obravnavali smo tudi letno poročilo družbe za leto 2022, kjer smo kot zaskrbljujoče izpostavili predvsem visoko zadolžitev družbe ob koncu leta, precejšnje izgube na plinu ter velik delež zaposlenih v družbi starih 55 let in več.

Če sem nam v zadnjem prispevku zaželel, da bi spomladansko deževje zamenjalo prečudovito poletje, bom tokrat izrazil upanje, da bodo vsem, ki so v poletnih poplavah izgubili domove ali pa so le-ti postali bivalno neprimerni, do zime urejena vsaj začasna kvalitetna bivališča. Na nas pa je, da po začetni hvalevredni solidarnosti in delovni vnemi na te ljudi ne pozabimo, saj bodo pomoč potrebovali tudi, ko bodo dogodki letošnjega poletja že počasi zapuščali naš spomin. Upam in želim pa si tudi, da bi bila tragedija v Libiji zadnja večja naravna katastrofa za daljše obdobje.

ŽIVIMO ZDRAVO

Zgodil se je 1. Ljubljanski festival športa

V petek in soboto, 8. in 9. septembra, je v parku Tivoli potekal 1. Ljubljanski festival športa, na katerega so bile vabljene vse generacije meščank in meščanov. Obiskovalci so lahko na enem mestu spoznali različne športne panoge, se preizkusili v športnih izzivih in tekmovanjih. V petek dopoldne so se v različnih panogah preizkusili učence in učence Ljubljanskih osnovnih šol, popoldne pa so bile v sodelovanju z Olimpijskim komitejem Slovenije organizirane Športne igre zaposlenih, v okviru katerih so se ekipe iz različnih podjetij in organizacij pomerile v različnih disciplinah. S posebnim izzivom – trebušnjaki – se je soočil tudi župan Mestne občine Ljubljana, Zoran Janković, in ga tudi uspešno opravil. Sobota je bila namenjena vsem, željnim in voljnim gibanja.

Športnih iger zaposlenih so se udeležile tudi ekipe iz širše mestne družine. Tudi iz Energetike Ljubljana, ki je na igrah sodelovala s štirimi ekipami, in sicer v košarki, odbojki, nogometu in šahu. V košarki in odbojki smo osvojili odlično drugo mesto, v nogometu tretje in v šahu šesto mesto. Skupno pa smo na igrah zaposlenih dosegli drugo mesto, prvo je pripadlo javnemu podjetju LPP, tretje pa Voki Snagi. Lahko rečemo, da je skupina JHL osvojila vse tri medalje: zlato, srebrno in bronasto. Skupno četrto mesto je pripadlo Žalam, peto Mestni občina Ljubljana, šesto mesto pa je osvojil Šport Ljubljana. Čestitke vsem skupaj in vsakemu posebej.

Ta festival je bil nekaj posebnega - ne samo zato, ker je bil to prvi tovrstni športni festival v Ljubljani, temveč tudi zato, ker je bil to festival brez ene same kapljice alkohola. Za dodatno moč in kondicijo je poskrbela dobra hrana, za dobro voljo in dodatno gibanje pa Magnifico z zaključnim koncertom.

D.K. (vir ljubljana.si)

Odbojkarska ekipa Energetike Ljubljana

Župan Mestne občine Ljubljana, Zoran Janković, se je tudi izziva s trebušnjaki lotil z nasmehom.

V petek dopoldne je bil program namenjen osnovnošolcem.

Osvežitev pred šahovskim izzivom, ki si ga je privoščila energetska ekipa.

